

Ústav klinické imunologie a alergologie LF MU,
RECETOX, PřF Masarykovy univerzity,
FN u sv. Anny v Brně, Pekařská 53, 656 91 Brno

Játra a imunitní systém

Vojtěch Thon

vojtech.thon@fnusa.cz

Výběr

Praha, Lékařský dům 4. 10. 2017

Imunitní systém

Zánět

Imunitní systém

komplexita

Systemová zánětlivá odpověď

Po destrukci tkáně odpovídá organismus komplexní sérií reakcí zaměřených na:

- limitaci poškození tkáně
  - eliminaci cizí substance
    - iniciaci opravných mechanismů
      - restauraci normálních funkcí

Imunitní systém

Játra

ODPOVĚĎ AKUTNÍ FÁZE

(ACUTE PHASE RESPONSE)

Poškození tkáně

(poranění, infekce, autoimunitní proces)

Lokální reakce

Chemoatraktanty

Aktivace monocytů – makrofágů

Trombocyty

Uvolňování TNF- α , IL-1, IL-6, TGF- β , IL-8, GM-CSF, fosfolipáza A₂ (PLA₂)

Systémová reakce (odpověď):

Hypotalamus

Teplota

Hypofýza

ACTH,
Kortizol

Játra

Proteiny
akutní fáze

Imunitní systém

Proliferace
lymfocytů

Kostní dřeň

Krev

Leukocytóza

Proteiny “akutní fáze”

- Produkovány játry po stimulaci prozánětlivými cytokiny
- C-reaktivní protein (CRP) - aktivuje komplementový systém
- Složky komplementového systému
- Fibrinogen
- Alfa-1-antitripsin - blokuje proteázy uvolňované při fagocytóze
- Prokalcitonin
- Sérový amyloid A

Proteiny “akutní fáze”

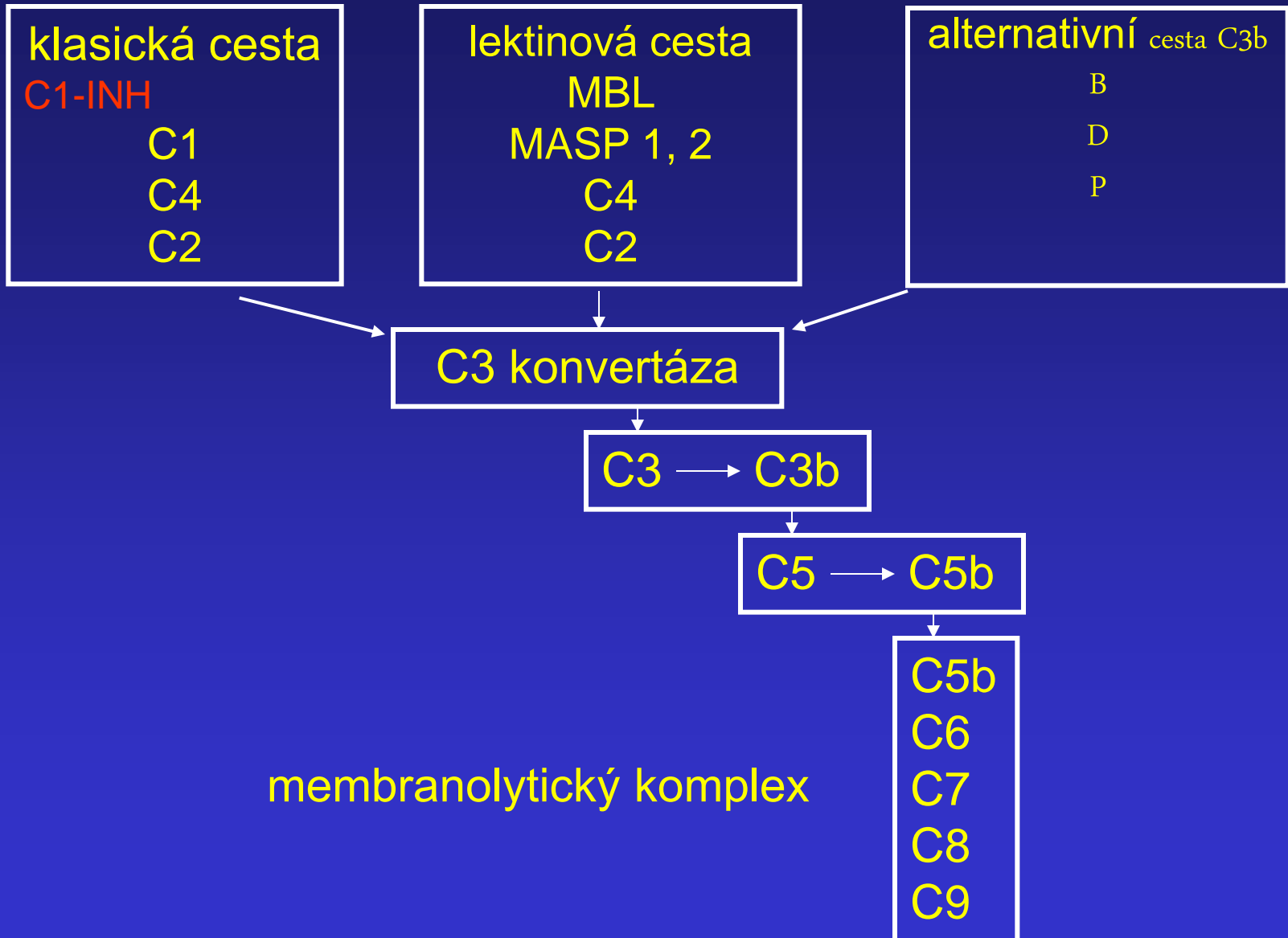
- **Produkovány játry po stimulaci prozánětlivými cytokiny**
- C-reaktivní protein (CRP) - aktivuje komplementový systém
- **Složky komplementového systému**
- Fibrinogen
- Alfa-1-antitripsin - blokuje proteázy uvolňované při fagocytóze
- Prokalcitonin
- Sérový amyloid A

Biochemická laboratoř

C3, C4

Aktivace komplementu

Biologické funkce aktivovaných složek komplementového systému

- lýza buněk (mikroorganismů) (MAC)
- opsonizace (C3b)
- chemotaxe (C5a, C3a)
- prozánětlivá aktivita (C3a, C5a)
- přenos imunokomplexů (C3b, C4b)
- regulace paměťové odpovědi (C3b, C3d)

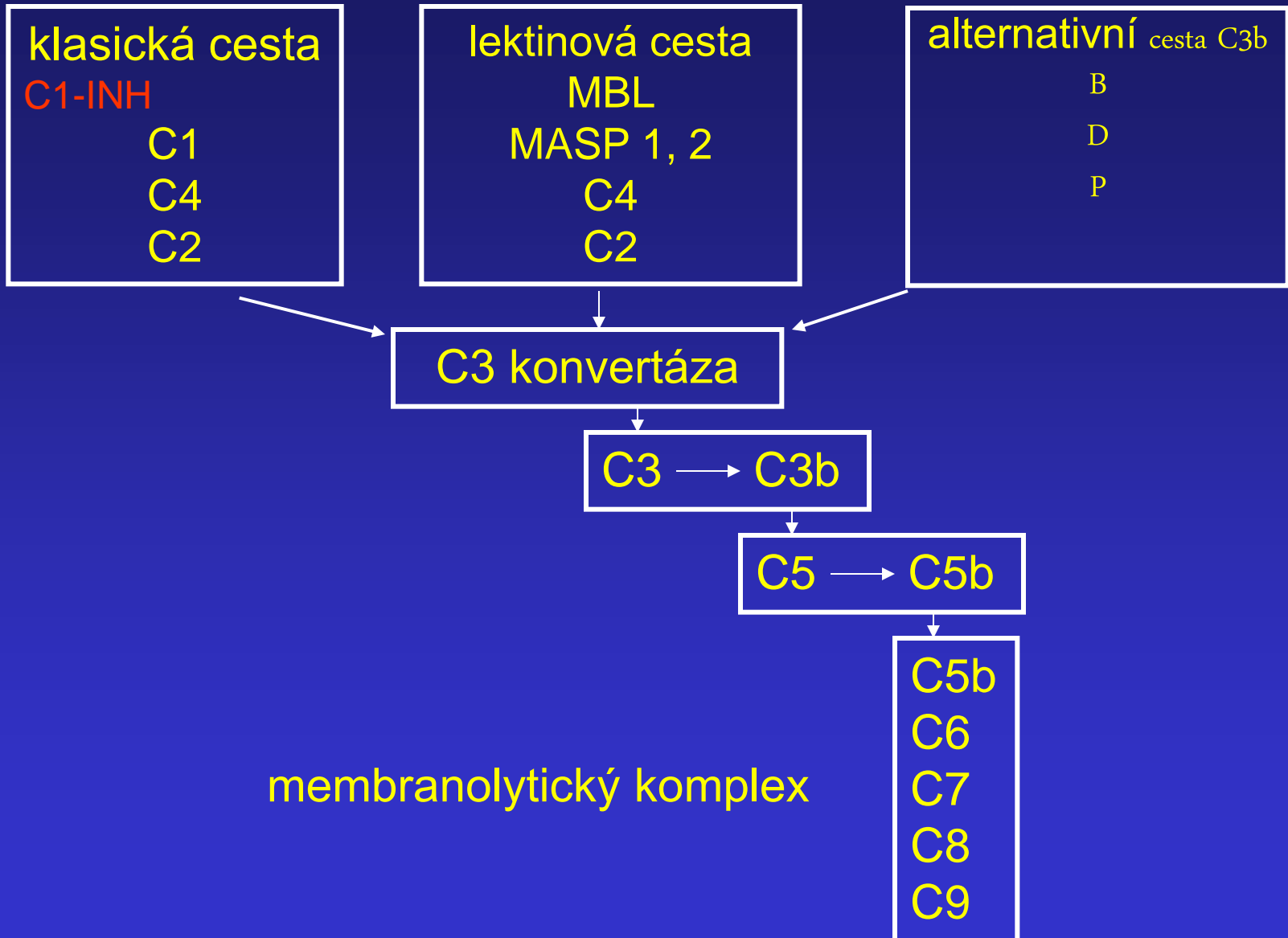
Deficience komplementového systému

- C1 - C4: častý vývoj systémových imunokomplexových chorob (SLE-like), náchylnost k pyogenním infekcím.
- C3 - C9: zejména náchylnost k pyogenním infekcím. U deficitu C9 jsou typické opakované meningokové meningitidy.
- C1 INH: hereditární angioedém.

Manózu vážící lektin (MBL)

- Po vazbě na manózové zbytky na povrchu bakterií aktivuje C2 a C4.
- Asi u 25 % populace lze prokázat heterozygótní deficit.
- Deficit MBL je asociován s vyšší frekvencí banálních infekcí a komplikací při cytostatické léčbě.

Aktivace komplementu

Hereditární angioedém

- Způsoben deficitem C1 INH
- Dominantně dědičný
- Dochází k nekontrolované aktivaci komplementového systému při traumatech, stomatologických výkonech, infekcích, menstruaci...
- Vazoaktivní peptidy způsobují zvýšenou vaskulární permeabilitu se vznikem edémem
- Klinické příznaky - nesvědivé kožní otoky, dechové obtíže, průjemy, křeče v břiše

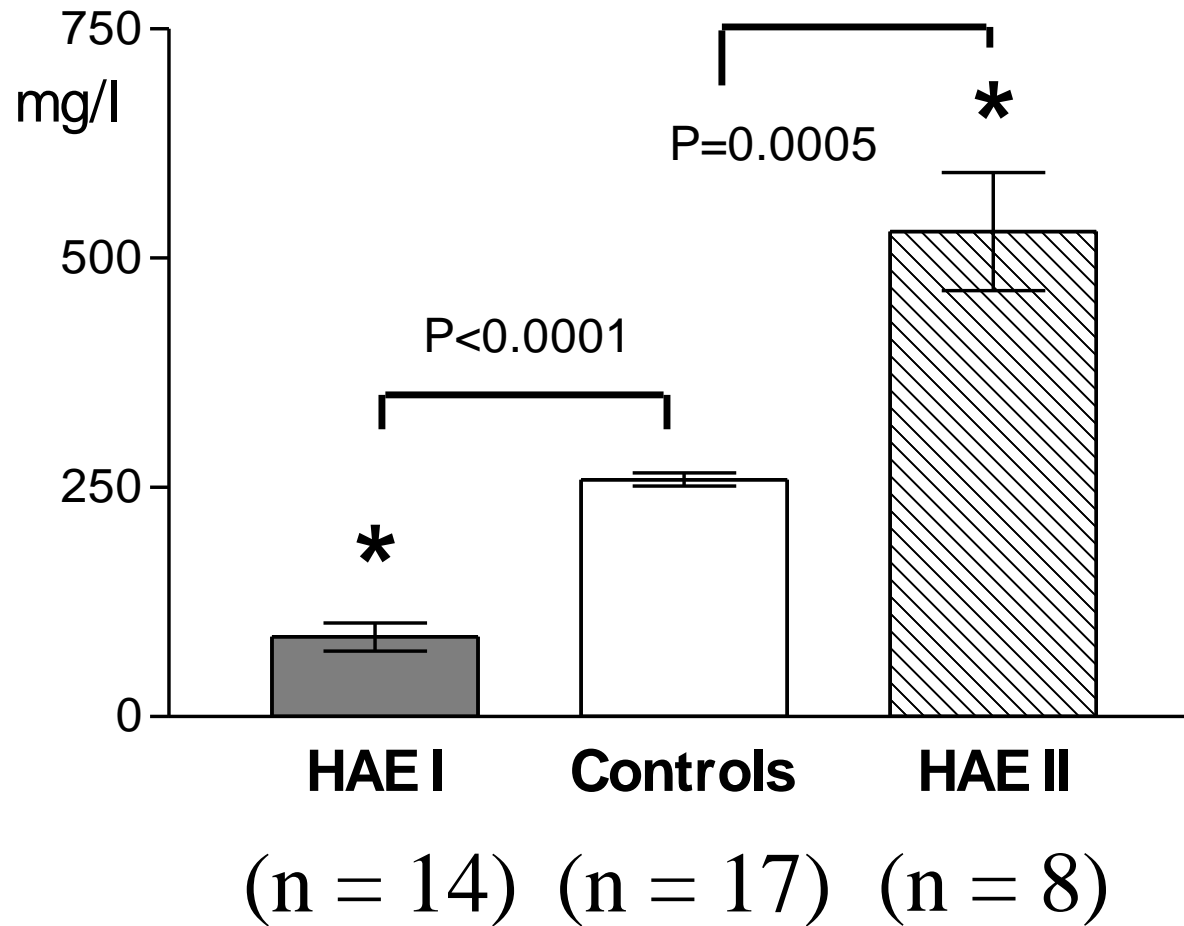
HEREDITÁRNÍ ANGIOEDÉM (HAE)

- vrožený deficit C1-INH
- C1-INH reguluje
  - komplement
  - kinin/kallikrein
  - koagulační systém
- edém postihuje (ataky):
  - respirační trakt
  - gastrointestinální trakt
  - podkoží

C1 INH

(mean $\pm$ SEM)

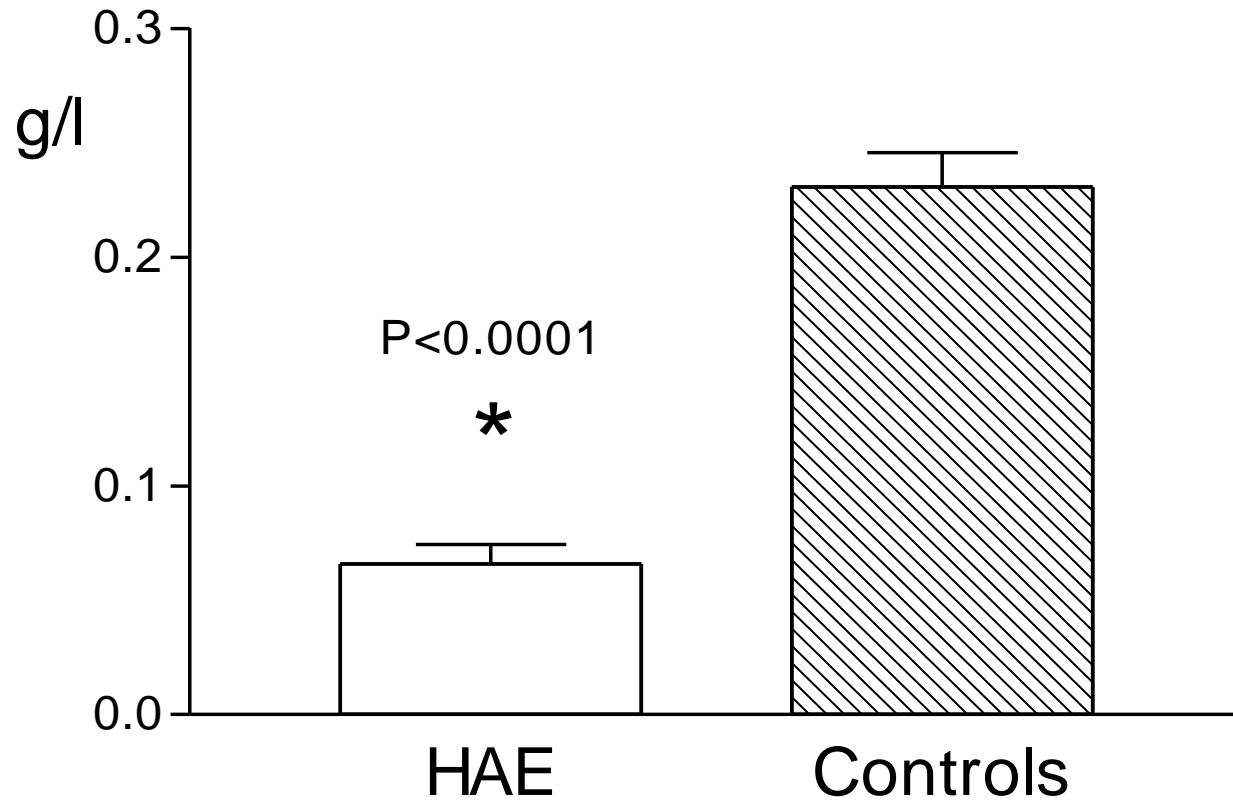

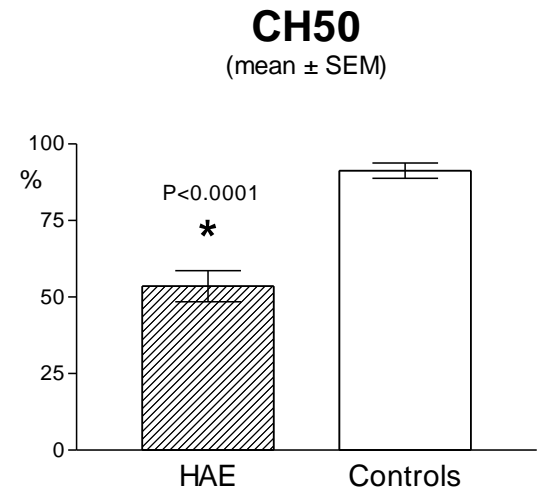
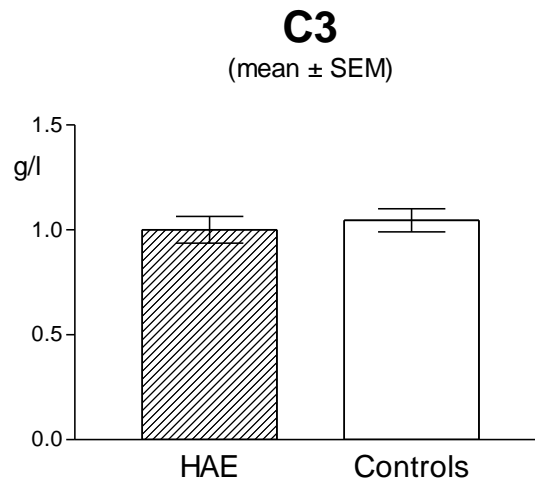
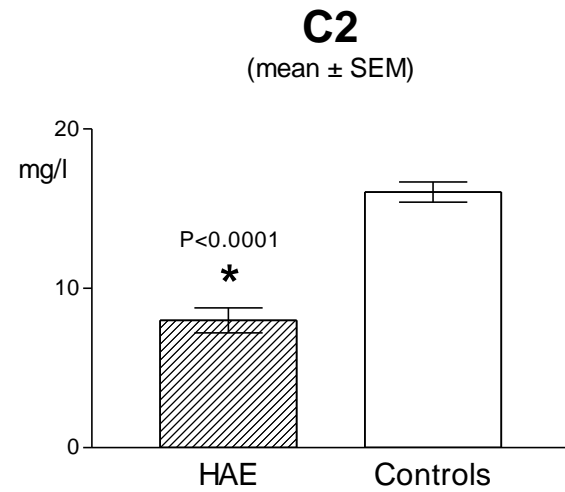
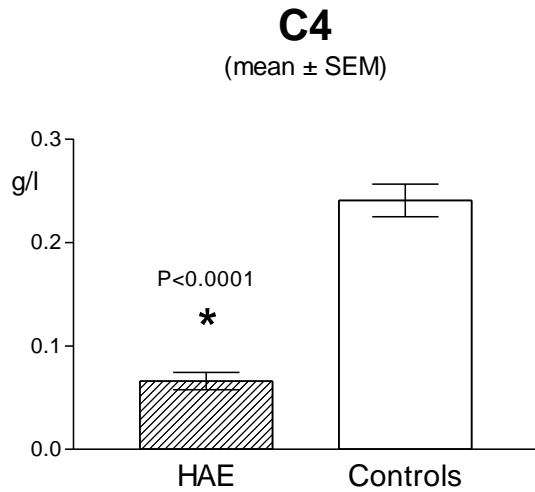
Hereditární angioedém

Porucha regulace a chronická aktivace klasické dráhy komplementu vede ke **snížení plazmatických hladin C2 a C4.**

C4

(mean $\pm$ SEM)

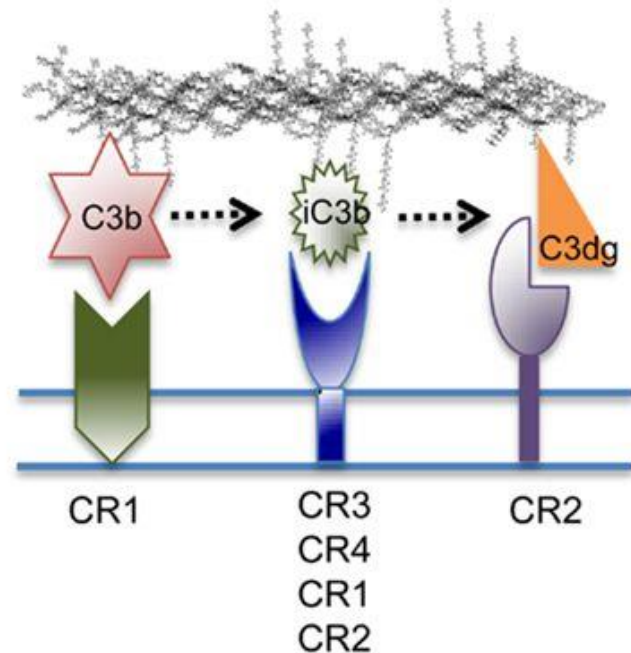
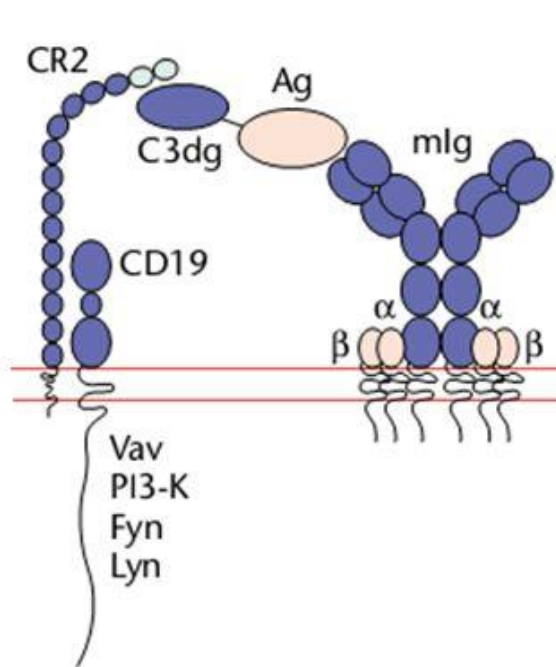
HAE: n = 22

Controls: n = 17

Hereditární angioedém

- Komplementový systém je pilířem vrozené imunity, ale uplatňuje se významně také v rámci adaptivní imunity:
- **Primární protilátková odpověď a vytváření imunitní paměti jsou závislé na komplementu a jeho receptorech.**

Princip zesílení

Základní indikace vyšetření složek komplementového systému

- Podezření na deficit některé složky aktivačních drah:
  - Funkční vyšetření klasické (CH 50) nebo alternativní (AH 50) dráhy
  - V případě patologického nálezu vyšetření hladiny jednotlivých složek komplementu.
- **Monitorování zánětlivého procesu:**
  - **Složky komplementu se chovají jako proteiny akutní fáze.**
  - **Při silné aktivaci komplementu při imunokomplexových chorobách ale dochází k výrazné konzumpci.**
- Podezření na poruchu regulačních složek komplementové kaskády (hereditární angioedém):
  - Vyšetření C1 INH a hladiny složek C3 a C4.

Zánět

- Geneticky determinovaná odpověď organismu na poškození tkání
- Lokálně charakterizován
  - Aktivací komplementového, koagulačního, kininového a fibrinolytického systému
  - Vazodilatací a zvýšenou permeabilitou kapilár
  - Zvýšením adhezivity endotelu
  - Ovlivněním nervových zakončení

Monitorování akutního zánětlivého procesu

- Tělesná teplota
- Sedimentace erytrocytů (FW)
- Počet leukocytů v krvi
- Změny spektra sérových bílkovin v elektroforéze (pokles albuminu, vzestup $\alpha 1$ a $\alpha 2$ globulinů)
- Sledování hladin proteinů “akutní fáze”

Popradský

šálka imunity

ČAJ NA SILNEJŠIU IMUNITU
S ŽELEZNÍKOM, MEDOVKOU A JABLKOM

Popra

HARM
POČA
Hovo
dobře
hybu,
nácii s
pre štas
lepším rec
čaje so sv
telom a duš
výberu suroví
každý momen
te svoj čaj,
šej duši h
rovno

Popradský

pozitívna myseľ

BYLINNÝ ČAJ NA POVZBUDENIE
A DOBRÚ NÁLADU

Popradský

šálka imunity

BYLINNÝ ČAJ NA PODPORU
IMUNITY

Děkuji za pozornost.